

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આઈ.ડી.પી.એલ ના અધિકારીઓ અને સુપરવાઈઝર્સ.

વિરુદ્ધ

ચેરમેન અને એમ. ડી. આઈ.ડી.પી.એલ અને અન્ય.

૨૪ જુલાઈ, ૨૦૦૩

[એમ. બી. શાહ અને ડૉક્ટર.એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તિઓ.]

સેવા કાયદો:

કર્મચારીઓના વેતનમાં સુધારો-પગાર પંચ દ્વારા કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર ધોરણ અને ભથ્થામાં સુધારો-પ્રતિવાદી જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ હોવાથી નાણાકીય કટોકટીને કારણે તેના કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થામાં સુધારો કરવામાં અસમર્થ છે અને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા તેને બીમાર એકમ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે-કર્મચારીઓએ પુનરાવર્તનનો દાવો કર્યો છે-તેનું સમર્થન

કર્ચુ છે: સરકારી કર્મચારી નહીં પણ સરકારી કંપનીઓના કર્મચારીઓ-જો તેમની કંપની નાણાકીય કટોકટીનો સામનો કરી રહી હોય તો તેઓના પગાર-સ્કેલના પુનરાવર્તનને કારણે થયેલા વધારાના ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે કેન્દ્ર સરકારને નિર્દેશ આપવા માટે કહી શકતા નથી-વધુમાં, વી. આર. એસ. માટે અરજી કરનારા અરજદારો, પગારના પુનરાવર્તન માટે દાવેદાર નથી.

કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થામાં વધારો કરવા માટે સરકારે પાંચમા પગાર પંચની નિમણૂક કરી છે. પેન્ડન્સી દરમિયાન પંચે વચગાળાની રાહતનો ત્રણ હપ્તા આપ્યો હતો. રિટ અરજદારો-જાહેર ક્ષેત્રની કંપનીમાં કાર્યરત અધિકારીઓ અને નિરીક્ષકોને આ લાભો આપવામાં આવ્યા ન હતા, જ્યારે અન્ય તમામ કંપનીઓના કર્મચારીઓને વચગાળાની રાહતનો હપ્તો આપવામાં આવ્યો હતો. આના કારણે આ અદાલતે જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ઓફિસર્સ એસોસિએશનના કેસમાં આપેલા આદેસોનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું. અરજદારોએ અવમાનની અરજી દાખલ કરી હતી. કંપની નાણાકીય કટોકટીમાંથી પસાર થઈ રહી હોવાથી અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, પાંચમા પગારપંચે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થામાં સુધારો કરવાની ભલામણ કરી હતી અને ઉદ્યોગ મંત્રાલયના ત્રીજા પ્રતિવાદી-સચિવે તમામ જાહેર સાહસોને સી. ડી. એ. પેટર્ન W. E. F. ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ ને અનુસરીને કર્મચારીઓના

પગારમાં સુધારો કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.જો કે, પ્રથમ પ્રતિવાદી-ચેરમેન અને કંપનીના એમ. ડી. એ કોઈ કાર્યવાહી કરી ન હતી.તેથી વર્તમાન રિટ અરજી.

લેખિત અરજદારોએ એવી દલીલ કરી હતી કે સરકારે તેના કર્મચારીઓના પગાર ધોરણમાં સુધારો કર્યો હોવાથી, પ્રતિવાદી-આઈ. ડી. પી. એલ. પણ અરજદારોના પગાર ધોરણમાં સુધારો કરવા માટે બંધાયેલા છે; ત્રીજા નંબરના પ્રતિવાદી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશો પ્રથમ પ્રતિવાદી પર બંધનકર્તા છે જે ઉપક્રમોમાંથી એક છે; કે ઔદ્યોગિક એકમની આર્થિક સફ્લરતા અથવા કર્મચારીઓના પગાર ધોરણમાં સુધારાની બાબતમાં નોકરીદાતાની નાણાકીય ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી; કે પ્રથમ પ્રતિવાદીના કર્મચારીઓને ચૂકવવાપાત્ર પગાર પરનો સંપૂર્ણ ખર્ચ સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવે છે અને તેથી, નાણાકીય અવરોધોની વિનંતી કરી શકાતી નથી. વચગાળાની રાહતના હમાની ચૂકવણી ન કરવા અને પગાર-સ્કેલમાં સુધારો ન કરવા માટે બહાનું; અને કેટલાક ઉપક્રમો કે જે નુકસાન કરી રહ્યા છે અને જે ઔદ્યોગિક અને નાણાકીય પુનર્નિર્માણ બોર્ડ (બી. આઈ. એફ. આર.) સમક્ષ છે, તેમણે પણ પગાર પંચ દ્વારા ભલામણ કરાયેલા પગારના સુધારેલા સ્કેલને અપનાવ્યા છે.

પ્રતિવાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે પાંચમા પગાર-પંચની પેન્ડન્સી દરમિયાન સમયાંતરે જાહેર કરવામાં આવેલી વચગાળાની રાહતની ચૂકવણી ઔદ્યોગિક

અશાંતિના ભયને કારણે અરજદારોને જાહેર કરવામાં આવી ન હતી; કે આઈ. ડી. પી. એલ. એક નિસ્ક્રીય ઔદ્યોગિક કંપની બની ગઈ હતી અને તેને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી; પ્રમોટર, રાજ્ય સરકારો, બેંકો અને કર્મચારીઓ સાથે લાંબી વાટાઘાટો પછી કંપનીમાં અમલીકરણ માટે બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા સંમત પુનરુત્થાન પેકેજ ઘડવામાં આવ્યું હતું અને તેને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી; કે વચગાળાની રાહતને પાંચમા પગાર પંચ દ્વારા ભાવિ વેતન સુધારામાં સમાયોજિત કરવાની હતી કારણ કે અરજદારો દ્વારા સ્પષ્ટ વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ કોઈ વેતનનો દાવો કરશે નહીં. સંમત થયેલા પુનરોદ્ધાર પેકેજના અમલીકરણની તારીખથી ચાર વર્ષના સમયગાળા માટે પુનરાવર્તન; કે ભારત સરકારે ભલામણ કરી કે વર્તમાન પુનરોદ્ધાર પેકેજમાં આઈ. ડી. પી. એલ. દ્વારા પ્રસ્તાવિત ફેરફારોની ઓપરેટિંગ એજન્સી દ્વારા તપાસ કરવામાં આવે; પરિણામે, બી. આઈ. એફ. આર. એ જાહેર કર્યું કે સંમત પુનરોદ્ધાર પેકેજ નિષ્ફળ ગયું છે અને પ્રતિવાદી કંપનીના પુનરોદ્ધાર માટેના પગલાં સૂચવવા માટે આઈ. ડી. બી. આઈ. ને ઓપરેટિંગ એજન્સી તરીકે નિયુક્ત કરી છે; કે ભારત સરકાર આઈ. ડી. પી. એલ. ને પૂરતો અંદાજપત્રીય ટેકો આપી શકી નથી અને પરિણામે બે મુખ્ય એકમોમાં ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવી પડી; કે પ્રતિવાદીની કંપની પાસે ભંડોળ ઊભું કરવા માટે કોઈ સાધન નથી અને ભારત સરકાર ચાલુ રાખી રહી છે. માત્ર પગારની ચુકવણી માટે નાણાકીય સહાય આપવી અને પ્રતિવાદી કંપનીના પુનરુત્થાન માટેનો નિર્ણય હજુ પણ ભારત

સરકાર અને બી. આઈ. એફ. આર. સમક્ષ બાકી છે; કે જે કંપની પહેલેથી જ હાલના દરે પણ વેતન બિલ માટે કેન્દ્ર સરકાર પર નિર્ભર છે, તે સુધારેલા નવા પગાર-સ્કેલ આપીને તેની જવાબદારીઓમાં વધુ વધારો ન કરી શકે; અને નુકસાન કરનારા જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોને પગાર લાભ લંબાવવામાં નફો કરતા સાહસોની સમકક્ષ ન રાખી શકાય; કે અરજદારો પ્રતિવાદી કંપનીના કર્મચારીઓની કુલ સંખ્યાના માત્ર ૫ ટકા છે; અને અન્ય કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં વેતનમાં સુધારો ભારત સરકાર દ્વારા હજુ સુધી તેને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી.

રિટ પિટિશનને ફગાવી દેતા કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે,

ઠરાવ્યું: ૧.૧.સરકારી કંપનીઓના કર્મચારીઓ સરકારી કર્મચારીઓ ન હોવાથી, તેમને એવો દાવો કરવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર નથી કે સરકારે તેમનો પગાર ચૂકવવો જોઈએ અથવા તેમના પગારમાં સુધારાને કારણે થયેલા વધારાના ખર્ચની ભરપાઈ સરકાર દ્વારા થવી જોઈએ.કંપનીઓના કર્મચારી હોવાથી, તેમને પગાર ચૂકવવાની જવાબદારી કંપનીઓની છે અને જો કંપની એક સમયગાળા દરમિયાન સતત નુકસાન સહન કરી રહી હોય અને પગારમાં સુધારો કરવાની અથવા પગારમાં વધારો કરવાની નાણાકીય પગાર વધારવાની જો ક્ષમતા ધરાવતી ન હોય, તો અરજદારો પગાર-સ્કેલના પુનરાવર્તનને કારણે થઈ શકે

તેવા વધારાના ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે કેન્દ્ર સરકારને નિર્દેશ માંગવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર દાવો કરી શકતા નથી.[૭૨૯-બી-ડી]

૧.૨. ઔદ્યોગિક એકમની આર્થિક સફ્લરતા અથવા નોકરીદાતાની નાણાકીય ક્ષમતા એ એક મહત્વપૂર્ણ પરિબળ છે જેને કર્મચારીઓના પગારમાં સુધારાની બાબતમાં અવગણી ન શકાય.રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પ્રથમ નંબરના પ્રતિવાદી છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી ભારે ગુકસાન સહન કરી રહ્યો હતો.આવી સ્થિતિમાં અરજદારો કાયદેસર રીતે દાવો કરી શકતા નથી કે તેઓ જે સંસ્થામાં કામ કરી રહ્યા છે તે સંસ્થા સતત ગુકસાન કરી રહી છે અને ખૂબ જ મુશ્કેલીમાં છે, તેમ છતાં તેમના પગારમાં સુધારો થવો જોઈએ અને વધારો થવો જોઈએ.પ્રથમ પ્રતિવાદી કંપની વિવિધ કારણોસર બીમાર ઔદ્યોગિક કંપની બની હતી અને તેને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી અને અમલીકરણ માટે બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અને બાદમાં મંજૂર કરવામાં આવેલા પુનરોદ્ધાર પેકેજને પણ અમલમાં મૂકી શકાયું ન હતું અને ભારત સરકાર દ્વારા વર્તમાન પુનરોદ્ધાર પેકેજમાં બી. આઈ. એફ. આર. ને ભલામણ કરાયેલા ફેરફારોની તપાસ ઓપરેટિંગ એજન્સી દ્વારા કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને હકીકતમાં, આઈ. ડી. બી. આઈ. ને એસ. આઈ. સી. એ. ની કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ ઓપરેટિંગ એજન્સી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, કંપનીના મુખ્ય બે એકમોમાં ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિઓ

બંધ કરવી પડી હતી અને દર મહિને કંપની ના માથે ગુકસાન અને જવાબદારીઓ વધી રહી છે અને ઔદ્યોગિક અશાંતિના ભયને કારણે વચગાળાની રાહતના ત્રણ હપ્તાની ચુકવણી પણ કરી શકાતી નથી અને અન્ય કર્મચારીઓના વેતનમાં પગારમાં વધારો પણ બાકી છે જેને ભારત સરકાર દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી નથી. અન્ય સરકારી સાહસોમાં કામદારોને વધુ મહેનતાણું અને વેતન આપવામાં આવે છે અને પગારમાં સુધારો કરવામાં આવે છે અને તેથી, અરજદારો પણ પગારમાં સુધારો કરવા માટે હક્કદાર છે તેવી રજૂઆત માત્ર અનિચ્છનીય પરિણામો તરફ દોરી શકે છે. [૭૩૦-ઈ-એચ, ૭૩૧-એ]

એ. કે. બિંદલ અને એ. એન. આર. વિરોધી યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્યો, [૨૦૦૩] ૫ એસ. સી. સી. ૧૬૩ પર આધાર રાખ્યો હતો.

એક્સપ્રેસ ન્યૂઝપેપર (પ્રાઇવેટ) લિમિટેડ અને એ. એન. આર. વિરોધી યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્યો, એ. આઈ. આર. [૧૯૫૮] એસ. સી. ૫૭૮ અને હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ લિમિટેડ, નવી દિલ્હી વિરોધી તેમના કામદારો એ. આઈ. આર. [૧૯૬૩] એસ. સી. ૧૩૩૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૩.એસ. આઈ. સી. એ. હેઠળની યોજના કંપનીને ફરીથી ઉભી કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે. જ્યારે મોટી ખોટને કારણે કંપનીને ફરીથી ઉભી કરી શકાતી

નથી, ત્યારે પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થાના ધોરણમાં વધારો કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.વધુમાં, આ અદાલતે પગાર ધોરણમાં સુધારા અંગે પહેલેથી જ નિર્ણય લીધો હોવાથી અને અરજદારોએ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજનાનો વિકલ્પ પસંદ કર્યો હોવાથી આ અરજીમાં કંઈ જ બચ્યું નથી અને તે બરતરફ કરવા પાત્ર છે. અરજદારોએ વી. આર. એસ. માટે અરજી કરી હોવાથી તેઓ દલીલ કરી શકે તેમ નથી કે તેઓ પગાર સુધારણા માટે હકદાર છે.[૭૩૩-બી, ડી]

**જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ઓફિસર્સ એસોસિએશન વિરુદ્ધ જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને એ. એન. આર., [૧૯૯૦] ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૬, વિશિષ્ટ.*

દીવાની મૂળ અધિકારક્ષેત્ર: રિટ અરજી (સી) નંબર ૨૨૨/૧૯૯૮.

(ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ.)

અરજદાર માટે જી. એલ. સંઘી, કે. રામમૂર્તિ, એમ. એ. કૃષ્ણમૂર્તિ અને હરિશંકર કે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વકીલ મિસ અંજના ગોસાઈ.

પ્રતિવાદી નંબર ૨-૪ માટે વકીલ પી. પી. મલ્હોત્રા, કે. સી. કૌશિક, બી. કૃષ્ણ પ્રસાદ, ડી. એસ. ચૌહાણ અને વી. કે. વર્મા.

કોર્ટનો ચુકાદો અપાયો હતો:

ડૉક્ટર એ. આર. લક્ષ્મણન, જસ્ટિસ.અરજદારો ઇન્ડિયન ડ્રગ્સ એન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ (અહીં પછી "આઈ. ડી. પી. એલ". તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) માં કાર્યરત અધિકારીઓ અને નિરીક્ષકો છે.તેમણે આ અદાલતમાં રિટ પિટિશન નંબર ૬૭૮/૧૯૮૫ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં ઉદ્યોગ મંત્રાલયના સચિવ (અહીં નંબર ત્રીજા પ્રતિવાદી) દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોને પડકારવામાં આવ્યા હતા.આ અદાલતે આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોનું પાલન કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.ત્યારબાદ સરકારે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થામાં સુધારા પર વિચારણા કરવા માટે ૧૯૯૩ માં નવા પાંચમા પગાર પંચની નિમણૂક કરી હતી અને અંતિમ અહેવાલ બાકી હોવાથી પગાર પંચે વચગાળાની રાહતના ત્રણ હપ્તા મંજૂર કર્યા હતા.અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, તમામ ૬૯ જાહેર સાહસોના કર્મચારીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.અરજદારોની ફરિયાદ હતી કે તેમને વચગાળાની રાહતનો કોઈ પણ પ્રકારનો હપ્તો આપવામાં આવ્યો ન હતો અને આઈ. ડી. પી. એલ. ના ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરફથી કોઈ જવાબ ન મળતાં તેમણે આ અદાલતના તારીખના

આદેશ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ તિરસ્કાર અરજી નંબર <આઈ. ડી. ૧> દાખલ કરી હતી.અભૂતપૂર્વ નાણાકીય કટોકટી હોવાના કારણે તિરસ્કારની અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.<ID ૧ પર, પાંચમા પગાર પંચે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર ધોરણ અને ભથ્થામાં સુધારાની ભલામણ કરી હતી અને ત્રીજા પ્રતિવાદીએ અહીં ૬૯ જાહેર સાહસોને ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ ના **C. D. A.** પેટર્ન **W. E. F.** ને અનુસરીને કર્મચારીઓના પગાર ધોરણમાં સુધારો કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.પ્રથમ પ્રતિવાદીએ કોઈ કાર્યવાહી ન કરી હોવાથી, વર્તમાન રિટ પિટિશન નંબર ૨૨૨/૧૯૯૮ આ અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

અરજદારો વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જી. એલ. સાંઘીએ જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ઓફિસર્સ એસોસિએશન વિરુદ્ધ જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ, અને એ. એન. આર., [૧૯૯૦] ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૬ માં આ અદાલતના તારીખ <આઈ. ડી. ૧> ના ચુકાદા પર મજબૂત આધાર રાખ્યો હતો.તેમણે ઉચ્ચ સત્તા ધરાવતી પગાર સમિતિના સંદર્ભની શરતો અને તેના ૦૨/૧૧/૧૯૯૮ ના અંતિમ અહેવાલ દ્વારા તેની ભલામણો તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા પાંચ નિર્દેશો તરફ પણ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે જે નીચે મુજબ છે:—

“(૧) સરકાર દ્વારા આપેલ અહેવાલમાં ભલામણ કરાયેલ પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થાના ધોરણો એવા કર્મચારીઓને લાગુ કરવામાં આવશે જેમની નિમણૂક કેન્દ્રીય મોંઘવારી ભથ્થાની મંજૂરી માટે ચોક્કસ નિયમો અને શરતો સાથે કરવામાં આવી છે.આ તે કર્મચારીઓને પણ લાગુ પડશે જેમને જાહેર ક્ષેત્રના ઉદ્યોગો દ્વારા નિર્ધારિત નિયમો દ્વારા કેન્દ્રીય મોંઘવારી ભથ્થું ચૂકવવામાં આવે છે.

(૨) ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ના રોજ અથવા તે પછી નવીન નિમણૂક પામેલા કર્મચારીઓ સરકાર દ્વારા તેના વિવેકબુદ્ધિથી નક્કી કરવામાં આવે તેવા પગાર ધોરણ અને ભથ્થાં દ્વારા સંચાલિત થશે.અગાઉ આઈડીએ પેટર્ન સાથે નિમણૂક પામેલા લોકો તેમની નિમણૂકની શરતો અને નિયમો અનુસાર સંચાલિત થતા રહેશે.

(૩) જે કર્મચારીઓના સંબંધમાં ભલામણોનો હવે પછીથી અમલ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવી રહ્યો છે, તેમના પગારમાં સુધારો ત્યારે જ થશે જ્યારે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓ માટે સમાન ફેરફારો લાગુ કરવામાં આવશે.જો કે, આ કર્મચારીઓ સ્વૈચ્છિક ધોરણે પગાર ધોરણ વગેરેની આઈડીએ પેટર્નમાં ફેરવવાનો વિકલ્પ મેળવવાનું ચાલુ રાખશે.

(જ) અહેવાલમાં કરવામાં આવેલી વિવિધ ભલામણો નીચેની તારીખોથી અમલમાં મૂકવામાં આવશે. આ તારીખો મોટે ભાગે અહેવાલમાં ઉલ્લેખિત તારીખો સાથે સુસંગત છે:

વસ્તુ

અમલમાં મૂકવા માટે W. E. F.

૧. સુધારેલ પગાર ધોરણ અને સુધારેલ જાન્યુઆરી ૧, ૧૯૮૬ (પેરા ૧૬.૧) મોંઘવારી ભથ્થા ફોર્મ્યુલા

૨. વચગાળાની રાહતનો પ્રથમ હમો ૧ જૂન, ૧૯૮૩ (પેરા ૧૬.૩)

૩. વચગાળાની રાહતનો બીજો હમો માર્ચ ૧, ૧૯૮૫ (પેરા ૧૬.૩)

જ. સુધારેલા પગાર મુજબ સી. સી. એ. ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૮ (૧ જાન્યુઆરી, (અહેવાલના પ્રકરણ ૧૧ નો પેરા ૧૯૮૬થી ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૮ સુધી) ૧૧.૬) સી. સી. એ. ને સુધારેલા પગાર ધોરણ (અહેવાલના પેરા ૧૧.૭) માં કાલ્પનિક પગાર પર હાલના દરે ચૂકવવામાં આવશે.

પ. ૧ જુલાઈ, ૧૯૮૩ના રોજ BPE ના ભાડાની રસીદ રજૂ કર્યા વિના એચ.

OM નંબર ૧ (૩)/૮૩ BPE (WC) આર. એ. ની ચુકવણી પરની

મુજબ ઘર ભાડું ભથ્થું ટકાવારી દર, ટોચમર્યાદામાં ૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૮થી

દિલ્હી/બોમ્બે માટે સુધારો કરવામાં આવશે. બી. પી. ઈ.

૧૨૫૦,૧૦૦૦,૬૮૦,૩૪૦ અને ૩૧૦ દ્વારા વર્તમાન એચ. આર. એ.

રૂપિયાની એકંદર ટોચમર્યાદાને આધિન માળખાની સમીક્ષા કરવામાં આવશે અને
છે.અનુક્રમે A, B ૧ અને B ૨, C અને સંભવિત તારીખથી સુધારેલા ધોરણો
બિનવર્ગીકૃત શહેરો. અને દર નક્કી કરવામાં આવશે (સંદર્ભ.

પેરા ૧૧.૧૫)

૬. અહેવાલના પેરા ૧૧.૨૧ ના પી. એસ. ઈ. ના વ્યવસ્થાપન દ્વારા
સંદર્ભમાં તબીબી સુવિધાઓ સંભવિત તારીખથી નક્કી કરવામાં
આવશે

૭. રજા મુસાફરી છૂટછાટ –કરો –

૮. અહેવાલના પ્રકરણ ૧૨ અને ૧૩માં પી. એસ. ઈ. ના વ્યવસ્થાપન દ્વારા
સમાવિષ્ટ ભલામણો અનુસાર અન્ય નક્કી કરવામાં આવતા લાભોનું પ્રમાણ
ભથ્થાં અને અનુભાવ અહેવાલના પેરા III, પેરા III ના
સંદર્ભમાં સંભવિત રીતે લાગુ થવું
જોઈએ.

(v) પગાર, મોંઘવારી ભથ્થુઅને અન્ય ભથ્થાં વગેરેના કારણે ઊભી
થતી બાકી રકમ અને સમયાંતરે કરવામાં આવતી ચૂકવણીઓ
એડજસ્ટેબલ રહેશે.”

જો કે, અરજદારોને આમાંથી કોઈ પણ નાણાકીય લાભ આપવામાં આવ્યો ન હતો, જ્યારે અન્ય જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોના કર્મચારીઓને વચગાળાની રાહતના તમામ હક્ક મળ્યા હતા.છેવટે, અરજદારોએ ૦૫/૦૮/૧૯૯૬ તારીખની કાનૂની નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં IDPL ના વ્યવસ્થાપનને પહેલેથી જ જણાવ્યા મુજબ વચગાળાની રાહત અને મોંઘવારી ભથ્થાના ૩ હક્ક બહાર પાડવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.અરજદારોને ઉપરોક્ત નોટિસનો કોઈ જવાબ મળ્યો ન હતો, તેથી, તેઓએ આ અદાલતના તારીખના ૦૩/૦૫/૧૯૯૦ ના ચુકાદાના ઉલ્લંઘન માટે તિરસ્કાર અરજી નંબર ૪૯૦/૧૯૯૬ દાખલ કર્યો હતો.જ્યારે તિરસ્કારની અરજી ૨૯/૧૧/૧૯૯૬ પર સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે પ્રતિવાદીઓએ અદાલતને જાણ કરી હતી કે IDPL અભૂતપૂર્વ નાણાકીય કટોકટીમાંથી પસાર થઈ રહી છે અને તેથી, કર્મચારીઓને વચગાળાની રાહતના બે હક્ક ચૂકવવામાં અસમર્થ છે જે તે તારીખ સુધીમાં બાકી હતા.એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કર્મચારીઓના અન્ય જૂથે અગાઉ આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો હતો અને કોઈ રાહત આપવામાં આવી ન હતી.રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતે તિરસ્કારની અરજીને ફગાવી દીધી, જેને પરિશિષ્ટ-પી IV તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે. શ્રી સાંઘીએ દલીલ કરી હતી કે વચગાળાની રાહતની ચુકવણી ન કરવા માટે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો બિલકુલ યોગ્ય નથી અને ભારત સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓમાં તમામ ઉપક્રમોએ આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનું પાલન કરવું

અને પગાર સમિતિની ભલામણોનો અમલ કરવો જરૂરી છે અને તેથી દર વર્ષે નુકસાન સહન કરતા ઉપક્રમોની તરફેણમાં કોઈ અપવાદ કરવામાં આવ્યો નથી.અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, પાંચમા પગાર પંચે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થામાં સુધારો કર્યો હતો અને સરકારે પાંચમા પગાર પંચની ભલામણો W. E. F. ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ નો અમલ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો અને ત્રીજા પ્રતિવાદીએ કદ જાહેર સાહસોને C. D. A. પેટર્ન W. E. F. ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ ને અનુસરીને કર્મચારીઓના પગારમાં સુધારો કરવા માટે O. M. તારીખ ૨૪/૧૦/૧૯૯૭ જારી કરી હતી.શ્રી સાંધીએ એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે નેશનલ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન, એન્જિનિયરિંગ પ્રોજેક્ટ્સ ઇન્ડિયા લિમિટેડ જેવા કેટલાક સાહસો કે જે નુકસાન સહન કરી રહ્યા છે અને જે ઔદ્યોગિક અને નાણાકીય પુનર્નિર્માણ બોર્ડ (ત્યારબાદ "બીઆઈએફઆર" તરીકે ઓળખાય છે) સમક્ષ છે, તેમણે પણ પગાર પંચ દ્વારા ભલામણ કરાચેલા પગારના સુધારેલા ધોરણોને અપનાવ્યા છે.તેમની દલીલો પૂરી કરતાં, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ત્રીજા પ્રતિવાદી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ O. M. તારીખ ૨૪/૧૦/૧૯૯૭ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો પ્રથમ પ્રતિવાદી, IDPL પર બંધનકર્તા છે, જે કદ ઉપક્રમોમાંથી એક છે અને પગાર-સ્કેલની CDA પેટર્નને અનુસરતા તમામ કદ ઉપક્રમોના અધિકારીઓ એક વર્ગ બનાવે છે અને વર્ગના એક વિભાગમાંથી સ્કેલના પુનરાવર્તનનો લાભ અટકાવવો એ ભેદભાવપૂર્ણ અને બંધારણની કલમ

૧૪ અને ૧૬નું ઉદ્દંધન છે અને તે સુનિશ્ચિત કરવું પ્રતિવાદીઓ પર ફરજિયાત છે કે IDPL તેમના દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોનું પાલન કરે. વધુ દલીલ કરતાં વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રથમ નંબરના પ્રતિવાદીના કર્મચારીઓને ચૂકવવાપાત્ર પગાર પરનો સંપૂર્ણ ખર્ચ સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવે છે અને તેથી, વચગાળાની રાહતના હિસાબો ન ચૂકવવા અને પગારમાં સુધારો ન કરવા માટે નાણાકીય અવરોધોને બહાનું તરીકે રજૂ કરી શકાતા નથી. આ અદાલત દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશોની કલમ (iii) પર આધાર રાખીને શ્રી સાંઘીએ રજૂઆત કરી હતી કે સરકારે તેના કર્મચારીઓના ધોરણમાં સુધારો કર્યો હોવાથી પ્રતિવાદી-આઈ. ડી. પી. એલ. અરજદારોના પગારમાં પણ સુધારો કરવા માટે બંધાયેલો છે.

ઉપરોક્ત દલીલો સાથે, અરજદારે નીચેની પ્રાર્થનાઓ સાથે ઉપરોક્ત રિટ અરજી દાખલ કરી:-

(અ) પ્રતિવાદીઓને અરજદારોના W. E. F. ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ ના પગાર ધોરણમાં સુધારો કરવા અને બાકી નીકળતી રકમ તાત્કાલિક ચૂકવવા માટે નિર્દેશ આપવો;

(બી) પ્રતિવાદીઓને વચગાળાની રાહતના ત્રણ હપ્તા ચૂકવવા માટે નિર્દેશ આપો, જે તારીખે ચૂકવણી બાકી છે.

આઈ. ડી. પી. એલ. દ્વારા અલગ પ્રતિઆવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા— પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૨,૩ અને ૪ અનુક્રમે. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ રજૂઆત કરી હતી કે વિવિધ કારણોસર આઈ. ડી. પી. એલ. એક નિષ્ક્રીય ઔદ્યોગિક કંપની બની ગઈ હતી અને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા એસ. આઈ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૧) (ઓ) હેઠળ બી. આઈ. એફ. આર. કેસ નંબર <આઈ. ડી. ૨> માં તેના તારીખના <આઈ. ડી. ૧> ના આદેશ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી અને પ્રમોટર, રાજ્ય સરકારો, બેંકો અને કર્મચારીઓ સાથે લાંબી વાટાઘાટો પછી સંમત પુનરુત્થાન પેકેજ ઘડવામાં આવ્યું હતું અને બાદમાં બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા એસ. આઈ. સી. એ. ની કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ તેના તારીખના <આઈ. ડી. ૪> ના આદેશો દ્વારા ડબ્લ્યુ. ઇ. એફ. <આઈ. ડી. ૩> કંપનીમાં અમલીકરણ માટે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. સંમત પુનરુત્થાન પેકેજમાં અરજદારો સહિત તમામ કર્મચારીઓએ વિવિધ સુવિધાઓનો ત્યાગ કરીને લેખિત બાંહેધરી આપી હતી અને ચાર વર્ષના સમયગાળા માટે વેતન પુનરાવર્તનને મુલતવી રાખવા માટે પણ સ્પષ્ટ રીતે સંમત થયા હતા. આઈ. ડી. પી. એલ. વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી અંજના ગોસાઈને રજૂઆત કરી હતી કે પાંચમા પગાર પંચની પેન્ડન્સી દરમિયાન જાહેર કરવામાં આવેલી

વચગાળાની રાહતની ચુકવણી અરજદારોને મુખ્યત્વે ઔદ્યોગિક અશાંતિના ભયને કારણે જાહેર કરવામાં આવી ન હતી અને વાદીઓ દ્વારા વ્યક્ત કરેલા વચનને ધ્યાનમાં રાખીને પાંચમા પગાર પંચ દ્વારા ભાવિ વેતન સુધારામાં તેને સમાયોજિત કરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ સંમત પુનરુત્થાન પેકેજના અમલીકરણની તારીખથી ચાર વર્ષના સમયગાળા માટે કોઈ વેતન સુધારાનો દાવો કરશે નહીં.તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે રસાયણ અને ખાતર મંત્રાલય, દ્વારા ભારત સરકાર અને બી. આઈ. એફ. આર. ની વિચારણા અને મંજૂરી માટે સુધારેલું પેકેજ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને ભારત સરકારે બી. આઈ. એફ. આર. ના અધ્યક્ષને સંબોધીને લખેલા તેના <આઈ. ડી. ૧> ના પત્રમાં ભલામણ કરી હતી કે વર્તમાન પુનરોદ્ધાર પેકેજમાં આઈ. ડી. પી. એલ. દ્વારા પ્રસ્તાવિત ફેરફારોની ઓપરેટિંગ એજન્સી દ્વારા તપાસ કરવામાં આવે.પરિણામે, બી. આઈ. એફ. આર. એ તેના તારીખના ૨૩/૦૧/૧૯૯૬ ના આદેશમાં જાહેર કર્યું કે સંમત પુનરુત્થાન પેકેજ નિષ્ફળ ગયું છે અને પ્રતિવાદી કંપનીના પુનરુત્થાન માટેના પગલાં સૂચવવા માટે એસ. આઈ. સી. એ. ની કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ આઈ. ડી. બી. આઈ. ને ઓપરેટિંગ એજન્સી તરીકે નિયુક્ત કરી છે.પ્રથમ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે ભારત સરકાર આઈ. ડી. પી. એલ. ને પૂરતો અંદાજપત્રીય ટેકો પૂરો પાડી શકી નથી અને પરિણામે ઓક્ટોબર, ૧૯૯૬થી ઋષિકેશ અને હૈદરાબાદ ખાતે કંપનીના મુખ્ય બે એકમોમાં ઉત્પાદન કરવાની પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવી પડી હતી અને પ્રતિવાદી

કંપની પાસે ભંડોળ ઊભું કરવાનું અન્ય કોઈ સાધન નથી અને ભારત સરકાર માત્ર પગારની ચુકવણી માટે નાણાકીય સહાય આપવાનું ચાલુ રાખે છે અને પ્રતિવાદી કંપનીના પુનરુત્થાન માટેનો નિર્ણય હજુ પણ ભારત સરકાર અને બી. આઈ. એફ. આર. સમક્ષ બાકી છે. પ્રથમ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા અમારા ધ્યાનમાં એ પણ લાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો કે જેઓ અધિકારીઓ અને નિરીક્ષકો છે તેઓ પ્રતિવાદી કંપનીના કર્મચારીઓની કુલ સંખ્યાના માત્ર ૫ ટકા છે અને અન્ય કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં વેતનમાં સુધારાને ભારત સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધી મંજૂરી આપવામાં આવી નથી.

શ્રી પી. પી. મલ્હોત્રા, પ્રતિવાદી નંબર ૨,૩ અને ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે કાઉન્ટર એફિડેવિટમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યા પછી રજૂઆત કરી હતી કે વિવિધ કારણોસર આઈડીપીએલ એક નિષ્ક્રીય ઔદ્યોગિક કંપની બની ગઈ હતી અને તેને બીઆઈએફઆર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી અને પ્રથમ પ્રતિવાદી કંપની પાસે ભંડોળ ઊભું કરવાનું કોઈ સાધન નથી અને ભારત સરકાર માત્ર પગારની ચુકવણી માટે નાણાકીય સહાય આપવાનું ચાલુ રાખે છે અને પ્રતિવાદી કંપનીના પુનરુત્થાન માટેના નિર્ણયો હજુ પણ ભારત સરકાર અને બીઆઈએફઆર સમક્ષ બાકી છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જે કંપની પહેલેથી જ હાલના દરે પણ વેતન બિલ માટે કેન્દ્ર સરકાર પર નિર્ભર છે, તે સુધારેલા પગાર- ધોરણ આપીને તેની જવાબદારીઓમાં વધુ

વધારો કરી શકે છે અને નુકસાન કરી રહેલા જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોને પગાર લાભ લંબાવવામાં નફો કરતા સાહસોની સમકક્ષ ન રાખી શકાય.

ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, જે પ્રશ્ન વિચારણા માટે ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું જાહેર ક્ષેત્રના ઉદ્યોગોના કર્મચારીઓને વેતનમાં વધારો તથા સુધારાનો દાવો કરવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર છે કે કેમ કે ઔદ્યોગિક સાહસો અથવા જે કંપનીઓમાં તેઓ કામ કરી રહ્યા છે તેમની પાસે પગારમાં સુધારો કરવાની નાણાકીય ક્ષમતા ન હોવા છતાં, સરકારે તે સંબંધમાં થયેલા વધારાના ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે નાણાકીય સહાય આપવી જોઈએ.

અમે દલીલો, બંને પક્ષો દ્વારા દાખલ કરાયેલ અનુલગ્નક અને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો અને બંને પક્ષોના વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે. લડતા પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે અમારું ધ્યાન એ. કે. બિંદલ અને એ. એન. આર. વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૫ એસ. સી. સી. ૧૬૩ માં આ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદા તરફ દોર્યું હતું. અમે ઉપરોક્ત ચુકાદાનો અભ્યાસ કર્યો છે. અમારા મતે, ખાનગી કંપનીઓના કર્મચારીઓ સરકારી કર્મચારીઓ ન હોવાથી, તેમને એવો દાવો કરવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર નથી કે સરકારે તેમનો પગાર ચૂકવવો જોઈએ અથવા તેમના પગારમાં સુધારાને કારણે થયેલા વધારાના ખર્ચની ભરપાઈ

સરકાર દ્વારા થવી જોઈએ.કંપનીઓના કર્મચારી હોવાથી, તેમને પગાર ચૂકવવાની જવાબદારી કંપનીઓની છે અને જો કંપની એક સમયગાળા દરમિયાન સતત નુકસાન સહન કરી રહી હોય અને પગારમાં સુધારો અથવા વધારો કરવાની નાણાકીય ક્ષમતા ધરાવતી ન હોય, તો અરજદારો, અમારા મતે, પગાર-સ્કેલના પુનરાવર્તનને કારણે થઈ શકે તેવા વધારાના ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે કેન્દ્ર સરકારને નિર્દેશ માંગવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર દાવો કરી શકતા નથી.અમે શ્રી સંઘી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતને સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ કે કર્મચારીઓના પગાર-સ્કેલના પુનરાવર્તનની બાબતમાં ઔદ્યોગિક એકમની આર્થિક સક્ષરતા અથવા નોકરીદાતાની નાણાકીય ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી.

આ અદાલતની બંધારણીય જજોની નિયુક્ત કરેલ ખંડપીઠે એક્સપ્રેસ ન્યૂઝપેપર (પ્રાઇવેટ) લિમિટેડ અને એ. એન. આર. વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્યો, એ. આઈ. આર. (૧૯૫૮) એસ. સી. ૫૭૮ માં કામદારોના વેતનમાં સુધારાના પ્રશ્નોની તપાસ કરી હતી.આ અદાલતે વેતનના દર નક્કી કરવા માટે નીચેના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા હતા:—

(૧) તે વેતનના દરોનું નિર્ધારણ છે જેમાં તેના હોકાયંત્રમાં વેતનના ધોરણોનું નિર્ધારણ પણ સામેલ છે, ઉદ્યોગની ચૂકવણી કરવાની ક્ષમતા

એ ધ્યાનમાં લેવાની આવશ્યક પરિસ્થિતિઓમાંની એક છે, સિવાય કે ખાલી નિર્વાહ અથવા લઘુત્તમ વેતનના કિસ્સાઓમાં જ્યાં નોકરીદાતા આવી ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના તે જ ચૂકવવા માટે બંધાયેલા હોય.

(૨) કે ઉદ્યોગની ચૂકવણી કરવાની ક્ષમતાને ઉદ્યોગના વાજબી કોસ-સેક્શનને લીધા પછી ઉદ્યોગ-કમ-પ્રદેશના આધારે ધ્યાનમાં લેવાની છે, અને

(૩) કે ઉદ્યોગની ચૂકવણી કરવાની ક્ષમતાને માપવા માટેના યોગ્ય પગલામાં ઉત્પાદનની માંગની સ્થિતિસ્થાપકતાને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ અને સંસ્થાને કડક કરવાની સંભાવનાને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ જેથી ઉદ્યોગ મુશ્કેલી વિના વધુ વેતન ચૂકવી શકે અને સૌથી ઓછા પગારવાળા કામદારોની કાર્યક્ષમતામાં વધારો થવાની સંભાવના છે જેના પરિણામે ઉત્પાદનમાં વધારો થાય છે જે ઉત્પાદનની માંગની સ્થિતિસ્થાપકતા સાથે ગણવામાં આવે છે-અંતિમ પૃષ્ઠભૂમિ સામે કોઈ શંકા નથી કે વધેલા દરનો બોજ નોકરીદાતાને વ્યવસાયમાંથી બહાર કાઢવા જેવો હોવો જોઈએ."

હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ લિમિટેડ નવી દિલ્હી વિરુદ્ધ તેમના કામદારો, AIR (૧૯૬૩) SC ૧૩૩૨ માં આ જ પ્રશ્નોની ફરીથી તપાસ કરવામાં આવી હતી અને આ અદાલતે નીચેના કારણો આપ્યા હતા.

“૭. જ્યારે ઔદ્યોગિક ચુકાદો વેતન માળખું નક્કી કરવામાં ખુશ થશે જે કામદારોને સામાન્ય રીતે જીવંત વેતન આપશે, ત્યારે આર્થિક વિચારણાઓ તે જ ભવિષ્યનું સ્વપ્ન બનાવે છે.એટલા માટે આ દેશમાં ઔદ્યોગિક એકમના ન્યાયાધીશો સામાન્ય રીતે તેમની ક્ષિતિજને વાજબી વેતન નક્કી કરવાના લક્ષ્ય સુધી મર્યાદિત રાખે છે.પરંતુ ત્યાં ફરીથી, આર્થિક પરિબલોને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લેવા પડશે.આ કારણોસર, આ અદાલતે વારંવાર ઉદ્યોગ-કમ-પ્રદેશના આધારે સમસ્યાને ધ્યાનમાં લેવાની અને ઉદ્યોગની ચૂકવણી કરવાની ક્ષમતા પર કાળજીપૂર્વક વિચારણા કરવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો છે.”

અમારા મતે, નોકરીદાતાઓની આર્થિક ક્ષમતા પણ તેમાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે, તેમજ વ્યવસાયનું વિસ્તરણ કરવાની અથવા વધુ નફો મેળવવાની તેની ક્ષમતા પણ તેમાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે. શ્રી સંઘીની એવી દલીલ હતી કે, જો સ્વીકારવામાં આવે કે અન્ય સરકારી સાહસોમાં કામદારોને વધુ મહેનતાણું અને મહેનતાણું આપવું અને પગારમાં સુધારો કરવો અને તેથી, અરજદારો પણ

પગારમાં સુધારો કરવા માટે હકદાર છે, તો અમારા મતે, માત્ર અનિચ્છનીય પરિણામો તરફ દોરી શકે છે. પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અમારી સમક્ષ પૂરતી સામગ્રી રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી હતી જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદી છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી ભારે નુકસાન સહન કરી રહ્યો હતો. આવી સ્થિતિમાં અરજદારો, અમારા મતે, કાયદેસર રીતે દાવો કરી શકતા નથી કે તેઓ જે સંસ્થામાં કામ કરી રહ્યા છે તે સતત નુકસાન કરી રહી છે અને ઊંડાણમાં છે, તેમ છતાં તેમના પગાર- ધોરણમાં આવશ્યકપણે સુધારો અને વધારો થવો જોઈએ. કાઉન્ટર એક્ઝિડેવિટ પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, દવાઓના ઉત્પાદનમાં સંકળાયેલી પ્રથમ પ્રતિવાદી કંપની વિવિધ કારણોસર મોંઘવારી ભથ્થુ ઔદ્યોગિક કંપની બની ગઈ હતી અને તેને બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી અને અમલીકરણ માટે બી. આઈ. એફ. આર. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અને બાદમાં મંજૂર કરવામાં આવેલા પુનરોદ્ધાર પેકેજને પણ અમલમાં મૂકી શકાયું ન હતું અને ભારત સરકાર દ્વારા હાલના પુનરોદ્ધાર પેકેજમાં બી. આઈ. એફ. આર. ને ભલામણ કરાયેલા ફેરફારોની તપાસ ઓપરેટિંગ એજન્સી દ્વારા કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને હકીકતમાં, આઈ. ડી. બી. આઈ. ને એસ. આઈ. સી. એ. ની કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ ઓપરેટિંગ એજન્સી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવી હતી. તેમાં પણ કોઈ વિવાદ નથી કે રીષિકેશ અને હૈદરાબાદ ખાતેના કંપનીના મુખ્ય બે એકમોમાં ઓક્ટોબર, ૧૯૯૬થી ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવી પડી હતી અને દર મહિને નુકસાન અને જવાબદારીઓ વધી રહી છે અને

ઔદ્યોગિક અશાંતિના ભયને કારણે વચગાળાની રાહતના ત્રણ હપ્તાની ચુકવણી પણ થઈ શકી નથી અને અન્ય કર્મચારીઓના વેતનમાં સુધારો પણ ૧૯૯૨થી બાકી છે, જેને ભારત સરકાર દ્વારા પણ મંજૂરી આપવામાં આવી નથી.

તાત્કાલિક કિસ્સામાં, તે પણ વિવાદમાં નથી કે કંપનીઓના એકમોએ પહેલેથી જ તેમની કામગીરી સ્થગિત કરી દીધી છે અને આજની તારીખે કોઈ એકમો કાર્યરત નથી.૨૩/૦૧/૧૯૯૬ તારીખના આદેશમાં એવું પણ જોવા મળ્યું છે કે કંપનીનું વેચાણ ₹૨૧૫ કરોડનો ક્રમ ધરાવતું હતું, જ્યારે વર્ષ પૂરું થયું ત્યારે ₹૨૦૦૦ કરોડનું વેચાણ થયું હતું અને કંપનીએ ₹૧૮ કરોડનો અંદાજિત નફો થયો હતો ત્યારે ₹૧૦૦૦ કરોડની ચોખ્ખી ખોટ કરી હતી.કંપનીના નબળા પ્રદર્શનના મુખ્ય કારણોમાં કાર્યકારી મૂડી, વીજ પુરવઠાની સમસ્યાઓ, જથ્થાબંધ દવાઓ પરની આયાત પર કસ્ટમ ટેરિફમાં ઘટાડો, ફોર્મ્યુલેશનમાં અત્યંત સ્પર્ધાત્મક માર્કેટિંગ અને ઊંચા વેતન બિલ ઉપરાંત ભાવની પસંદગી પાછી ખેંચવાનો સમાવેશ થાય છે.પ્રગતિનો સમયગાળો ૩૦/૦૯/૧૯૯૫ પર સમાપ્ત થયો હતો અને કંપનીની બેલેન્સ શીટ અનુસાર સમાપ્ત થયેલા સમયગાળા માટે ₹૧ કરોડના અંદાજિત વેચાણ સામે ₹૭૭ કરોડ ખર્ચાયેલા હતા અને કંપનીએ ₹૭.૬૯ કરોડનો અંદાજિત ચોખ્ખો નફો સામે ₹૪૭ કરોડની ચોખ્ખી ખોટ કરી હતી.આ સંચિત નુકસાન રૂપિયા ૫૭૭.૧૦ કરોડ હતું, જ્યારે અંદાજિત સંચિત નુકસાન રૂપિયા ૪૯૯.૩૦ કરોડ હતું, જે ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ પર હતું અને

રૂપિયા ૬૨૪.૧૦ કરોડ હતું, જે ૪૭૮.૬૬ કરોડ સામે ૩૦/૦૯/૧૯૯૫ પર હતું.

અમે જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ઓફિસર્સ એસોસિએશન (સુપ્રા) માં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા નિર્દેશોને પહેલેથી જ પુનઃઉત્પાદિત કરી દીધા છે.જો કે, ઉપરોક્ત ચુકાદા પછી, જેમાં શરતી નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જે સ્પષ્ટ છે, કેન્દ્ર સરકારે તેના O. M. તારીખ ૧૯/૦૭/૧૯૯૫ દ્વારા નીચે મુજબ નિર્ણય લીધો:—

“૧૩. બી. આઈ. એફ. આર. સાથે નોંધાયેલ SICK PSC માટે પગાર સુધારણા અને અન્ય લાભોની મંજૂરી ત્યારે જ આપવામાં આવશે જ્યારે તે એકમને પુનર્જીવિત કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવે. પુનરોદ્ધાર પેકેજમાં આ ખાતા પર વધેલી જવાબદારીનો સમાવેશ થવો જોઈએ.પગાર સુધારણા વગેરેનો લાભ આઈઆઈએસસીઓને આપવામાં આવશે અને તેની નાણાકીય જવાબદારી સેલ દ્વારા પૂરી કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને અને આશરે ૬૫૮૨ કર્મચારીઓની વિશાળ સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, મૂળ મંત્રાલયે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના (વી. આર. એસ.) તારીખ <આઈ. ડી. ૧> રજૂ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો, જે હેઠળ વી.

આર. એસ. ત્રણ મહિના માટે ખુદી હતી અને કર્મચારીઓને સ્પષ્ટ સમજણ હતી કે જો કોઈ વ્યક્તિ ત્રણ મહિનાની અંદર વી. આર. એસ. ની પસંદગી નહીં કરે તો ભવિષ્યમાં વી. આર. એસ. નહીં આપવામાં આવે અને માત્ર છુટા કરવા માટેનું વળતર લાગુ થશે. સુનાવણીના સમયે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તમામ અરજદારોએ પહેલેથી જ ૩૧/૦૩/૨૦૦૨ પહેલાં ઉપરોક્ત વી. આર. એસ. ની પસંદગી કરી લીધી છે અને રસાયણ અને ખાતર મંત્રાલય પાસેથી ભંડોળ પ્રાપ્ત થયા પછી કોઈપણ દિવસે તેમને રાહત મળે તેવી શક્યતા છે. એવો પણ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે તમામ કર્મચારીઓને મુક્ત કરવામાં આવશે અને ત્યારબાદનો નિર્ણય પિતૃ મંત્રાલય દ્વારા લેવામાં આવશે.

કર્મચારીઓની સ્થિતિ નીચે મુજબ છે:—

“૩૧/૧૨/૨૦૦૨

૧. સીડીએ કર્મચારીઓ સહિત ગુડગાંવ, ઋષિકેશ, હૈદરાબાદ, મુઝફ્ફરપુર, ચેન્નાઈ સહિત કુલ કર્મચારીઓ: ૬૫૮૨

૨. વી. આર. એસ. માટે ૩૧/૧૨/૨૦૦૨ દ્વારા પસંદ થયેલ: બધા

૩. ૧૫/૦૭/૨૦૦૩ સુધી રાહત પામેલા કર્મચારીઓ (CDA
કર્મચારીઓ સહિત):૧૧૬૬

૧૫/૦૭/૨૦૦૩ પર ૧૧૬૬ કર્મચારીઓની સ્થિતિ:—

એ. કોર્પોરેટ કાર્યાલય:૪૮

બી. પ્રાદેશિક વેચાણ કાર્યાલય (માર્કેટિંગ):૧૯૮

સી. ગુડગાંવ પ્લાન્ટ:૩૪

ડી. હૈદરાબાદ પ્લાન્ટ:૯૭

ઈ. મુઝફ્ફરપુર પ્લાન્ટ:૨૫

એફ. આઈડીપીએલ, ચેન્નાઈ:૨૫

જી. ઋષિકેશ પ્લાન્ટ:૭૩૯

કુલ:૧૧૬૬

કુલ:૧૧૬૬

સીડીએ હેઠળ:૨૦૦

આઈ. ડી. એ. હેઠળ:૯૬૬”

અમે પહેલેથી જ એ. કે. બિંદલ અને એ. એન. આર., (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જેમાં આ અદાલતે નિર્ણય લીધો હતો કે જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો હેઠળના કર્મચારીઓને કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓ તરીકે ગણી શકાય નહીં અને જો કંપની પાસે પૂરતા ભંડોળ ન હોય તો પુનરાવર્તન કરવાની કોઈ રીત નથી.

એ. કે. બિંદલ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતે ખાસ રીતે એવું માન્યું હતું કે નોકરીદાતાની આર્થિક સક્ષરતા અથવા નાણાકીય ક્ષમતા એ એક મહત્વપૂર્ણ પરિબલ છે જેને વેતન માળખું નક્કી કરતી વખતે અવગણી ન શકાય નહીં તો એકમ પોતે કામ કરી શકશે નહીં અને તેને બંધ કરવું પડી શકે છે જે અનિવાર્યપણે કર્મચારીઓ માટે વિનાશક પરિણામો લાવશે.કોર્ટે કર્મચારીઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી અન્ય દલીલોને પણ નકારી કાઢી હતી અને એ હકીકતનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે કંપની એક બીમાર એકમ હતી.વર્તમાન કેસમાં હકીકતો સમાન છે.

જ્યુટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા ઓફિસર્સ એસોસિએશન (ઉપરોક્ત) માં બહાર પાડવામાં આવેલા વધુ નિર્દેશોની વર્તમાન કેસમાં કોઈ અસર થશે નહીં કારણ કે એસ. આઈ. સી. એ. હેઠળની યોજના કંપનીને ફરીથી ઉભી કરવામાં નિષ્ફળ

રહી છે.જ્યારે મોટી ખોટને કારણે કંપનીને પુનર્જીવિત કરી શકાતી નથી, ત્યારે પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થાના ધોરણમાં વધારો કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.તે કિસ્સામાં બહાર પાડવામાં આવેલ નિર્દેશ નંબર (ii) સૂચવે છે કે ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ના રોજ અથવા તે પછી નિમણૂક પામેલા કર્મચારીઓ સરકાર દ્વારા તેના વિવેકબુદ્ધિથી નક્કી કરવામાં આવે તેવા પગાર ધોરણ અને ભથ્થાં દ્વારા સંચાલિત થશે.જો કંપની પોતે મરી રહી હોય, તો સરકાર પાસે વધેલા પગાર ધોરણ અથવા મોંઘવારી ભથ્થાં ન આપવાની વિવેકબુદ્ધિ છે અને તે જ કારણસર નિર્દેશ નંબર (i) નો અમલ કરી શકાતો નથી.

આ અદાલતે પહેલેથી જ પ્રશ્નમાં રહેલા મુદ્દાનો નિર્ણય કરી લીધો હોવાથી અને અરજદારોએ વી. આર. એસ. ની પસંદગી કરી હોવાથી આ અરજીમાં કંઈ જ બચ્યું નથી અને તે બરતરફ કરવા પાત્ર છે.અરજદારોએ વી. આર. એસ. માટે અરજી કરી હોવાથી તેઓ દલીલ કરી શકે તેમ નથી કે તેઓ પગાર સુધારણા માટે હકદાર છે.

એ નોંધવું પણ યોગ્ય છે કે કંપનીના એકમોમાંથી એક, એટલે કે આઈ. ડી. પી. એલ. કામગર યુનિયન, ઋષિકેશએ બી. આઈ. એફ. આર. ના તારીખ <આઈ. ડી. ૩> અને એ. એ. આઈ. એફ. આર. ના તારીખ <આઈ. ડી. ૧> ના આદેશોને પડકારતી વિશેષ રજા અરજી નંબર <આઈ. ડી. ૨> દાખલ કરી હતી અને

વિલંબિત સુવિધાઓનો દાવો કર્યો હતો, આ અદાલતે તેના તારીખ <આઈ. ડી.
જ> ના ચુકાદા દ્વારા વિશેષ રજા અરજીને ફગાવી દીધી હતી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે રિટ પિટિશનમાં કોઈ યોગ્યતા જોતા નથી.તેથી અમે
તેને નકારી કાઢીએ છીએ.જો કે, દાવાના ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપવામાં આવશે
નહીં.

અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.